

Kamień Moabitów dowodzi historyczności biblijnego Balaka?

3 maja 2019

Nowe odczytanie steli Meszy wskazuje, że biblijny król Balak był postacią historyczną. Israel Finkelstein i Nadav Na'aman z Uniwersytetu w Tel-Awii oraz Thomas Romer z Uniwersytetu w Lozannie zaproponowali nową interpretację częściowo nieczytelnej linii 31. ze steli.

Stela Meszy, zwana też Kamieniem Moabitów, powstała w IX wieku przed naszą erą w Dibonie i opisuje historię buntu moabickiego króla Meszy przeciwko Izraelowi z punktu widzenia Moabitów.

Bazaltowa stela ma 124 centymetry wysokości. Zachowały się 34 linie tekstu, nie wszystkie pełne. Została odkryta w 1868 roku w miejscowości Dibon w Jordanii. Specjalistom udało się zrobić odbitkę steli, jednak sam zabytek został rozbity przez Beduinów, zanim udało się go zabrać. Większość rozbitych fragmentów udało się odnaleźć i są one obecnie przechowywane w Luwrze. Wspomniana odbitka znajduje się zaś w Muzeum Brytyjskim w Londynie. Tekst steli spisany jest w języku moabickim za pomocą opartego na piśmie fenickim alfabetu paleohebrajskiego.

W połowie ubiegłego roku w Paryżu miała miejsce wystawa pod tytułem „Mesha et la Bible”, podczas której prezentowano m.in. odbitkę steli Meszy. Stało się to dla naukowców okazją do wykonania nowych fotografii wysokiej rozdzielczości i porównania ich ze zdjęciami samej steli. Na podstawie szczegółowej analizy Finkelstein, Na'aman i Romer doszli do wniosku, że zaproponowane przez Lamaire'a i akceptowane przez wielu naukowców odczytanie zaginionego fragmentu z linii 31 nie brzmi „Dom Dawida”, co oznaczałoby dynastię założoną przez

Dawida i co skłoniło specjalistów do wysunięcia tezy, że Izraelczycy panowali nad południowym Moabem.

Teraz naukowcy zwracają jednak uwagę na trzy problemy związane z takim odczytaniem Kamienia Moabitów. Po pierwsze Lemaire i inni naukowcy odczytując zniszczony częściowo fragment jako „dom Dawida” opierali się na aramejskiej steli z Tel Dan, jednak istnieje różnica pomiędzy stelą z Tel Dan, która mówi o Królestwie Judy, a pomiędzy oznaczeniem dynastii rządzącej w Judzie. Po drugie, powstaje pytanie, dlaczego Mesza miałby wroga oznaczać terminem zbiorczym – Dom Dawida – skoro na początku tekstu oznacza wroga konkretnym imieniem, wspominając o Omrim, królu Izraela? Po trzecie zaś, brak jest jakichkolwiek dowodów, by pod koniec IX wieku dość słaba dynastia rządząca w Jerozolimie panowała nad południowym Moabem. Co więcej, takie przypuszczenie stoi w sprzeczności z tym, co czytamy w 2. Księdze Królewskiej (2 Krl 3), gdzie opisany jest nieudany podbój Moabu.

Finkelstein, Na'aman i Romer porównując to, co pozostało z oryginalnej steli z jej odbitką stwierdzili, że budzący spory fragment rozpoczyna się od głoski „beth”, następnie brakuje dwóch liter, po których zaczyna się nowe zdanie. Uczeń sądzi, że mamy tu do czynienia z imieniem zaczynającym się od „beth” i zawierającym trzy spółgłoski. Pasować tutaj może wiele różnych imion, w tym Ba'al czy Barak, jednak daniem naukowców najbardziej prawdopodobny kandydatem jest imię Balak.

Imię to pojawia się w Księdze Liczb (Lb 22-24), gdzie Balak król Moabu próbuje zawrzeć przeciwko Izraelitom sojusz z Balaamem. Z biblijnego tekstu wiemy, że królestwo Balaka znajdowało się na południe od rzeki Arnon. Tymczasem na steli Meszy w linii 31 wspomniana jest siedziba królów Moabu o nazwie Horonaim. Miejscowość ta jest czterokrotnie wspomniana w Biblii i ma znajdować się właśnie na południe od Arnon.

Naukowcy zauważają więc, że jeśli dobrze odczytują Kamień Moabitów, to Balak jest postacią historyczną. Podobnie zresztą

jak Balaam, który obecnie jest uznawany za postać historyczną, ale zanim odkryto wspominającą go inskrypcję z Deir Alla, był uznawany za fikcyjną postać biblijną.

Finkelstein, Na'aman i Romer proponują więc następujące rozwiązanie problemu: stela Meszy wspomina o Balaku, który jest też wymieniony w Biblii. Balak jest zatem postacią historyczną, był władcą regionu na południe od rzeki Arnon, a region ten został podbity przez Meszę. Z kolei Mesza był albo władcą niewielkiego królestwa wokół Dibon, albo uzurpatorem z Dibon, który rozszerzył swoje posiadanie na północ na terytorium izraelskiej dynastii Omrydów oraz na południe na terytorium Horonaim i w ten sposób powstało królestwo Moab.

Autorstwo: Mariusz Błoński

Na podstawie: Tandfonline.com

Źródło: KopalniaWiedzy.pl